
ERILLISRAPORTTI PIETARSAARI CELLUNOLIX[®] -HANKKEEN LÄHIALUEEN SIDOSRYHMÄHAASTATTELUISTA

27.3.2017

ST1 BIOFUELS OY

101003853-004

1	JOHDANTO	1
1.1	Hanketiivistelmä	1
1.2	Yhteysviranomaisen lausunto	1
1.3	Sidosryhmähaastattelujen toteutus, menetelmä	1
2	TEEMAHAASTATTELUIEN YHTEENVETO	2
2.1	Nykytilanne	3
2.2	Tulevaisuus	3
3	JOHTOPÄÄTÖKSET	4
Liitteet		
Liite 1	Teemahaastattelun runkona käytetty kysely	

1 JOHDANTO

1.1 Hanketiivistelmä

Hankkeen tarkoituksena on hyödyntää sahateollisuuden ja metsätalouden sivutuotteita sekä kierrätyspuuta tuottamalla niistä bioetanolia sekä muita sivutuotteita taloudellisesti kannattavasti.

Bioetanolitehtaan mahdolliseksi sijoituspaikaksi on valittu Pietarsaari, koska sijainti on infrastruktuurin, raaka-aineen saatavuuden, liikenneyhteyksien sekä tehdasalueen muiden toimintojen ja saatavissa olevien palveluiden johdosta edullinen.

Laitoskokonaisuus sijoittuu Alholman teollisuusalueelle UPM-Kymmene Oyj:n sellutehtaan ja Alholmens Kraftin voimalaitoksen välittömään läheisyyteen. Bioetanolitehtaan päätuotteena on väkevöity etanoli, jota käytetään biokomponenttina bensiinin joukossa. Sivutuotteina ovat tärpähti, ligniinimassa ja raakafurfuraali. Bioetanolitehdas saa tarvitsemansa hyödykkeet (sähkö, höyry, käyttövesi ja jäähdytysvesi) muilta teollisuusalueen toimijoilta. Tehtaan toiminnassa voidaan hyödyntää Pietarsaaren syväsatamaa niin raaka-aineiden kuin tuotteiden kuljetuksiin.

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely on aloitettu syksyllä 2016 YVA-ohjelman laatimisella. YVA-menettely käynnistyi virallisesti, kun YVA-ohjelma jätettiin yhteysviranomaiselle marraskuussa 2016.

1.2 Yhteysviranomaisen lausunto

YVA-prosessin yhteysviranomaisen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossaan esittänyt, että ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa suositellaan asiantuntija-arvion lisäksi käytettäväksi systemaattisempia menetelmiä, kuten haastatteluja tai kyselyitä.

1.3 Sidosryhmähaastattelujen toteutus, menetelmä

YVA-selostuksen laatimisen yhteydessä hankevastaava St1 Biofuels Oy sekä YVA-konsultti päätyivät siihen, että hankkeen lähialueen sidosryhmiä lähestytään teemahaastattelulla, jonka arvioitiin olevan tehokkaampi vaihtoehto kuin kyselyn toteuttaminen. Kyselyn toteuttaminen olisi edellyttänyt tilastollisesti riittävän laajan vastaajajoukon saamista kyselylle. Bioetanoli-hankkeen lähivaikutusalueella on erilaisia sidosryhmiä, joihin hanke kohdistuu, mutta kuitenkin esimerkiksi laajemmat asutuksen alueet sijaitsevat välittömän vaikutusalueen ulkopuolella. Teemahaastattelun avulla koettiin saatavan riittävästi tietoa sidosryhmien näkemyksistä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tueksi.

Maaliskuussa 22.3.2017 toteutettiin sidosryhmätahojen teemahaastattelu Pietarsaassa YVA-konsultin edustajan tekemänä. Teemahaastattelun kysymysrunko laadittiin etukäteen suomeksi ja ruotsiksi. Haastattelukysymysten runko on tämän raportin liitteenä 1. Haastattelussa kysyttiin vastaajien taustatietojen lisäksi näkemyksiä nykyisen teollisuusalueen vaikutuksista heidän omaan elinympäristöönsä tai toimintaympäristöönsä. Vastaajia pyydettiin arvioimaan nykytilasta ovatko vaikutukset heidän toiminta- tai elinympäristöönsä positiivisia tai negatiivisia. Vastaavasti tulevaisuuden osalta ja bioetanolitehdashankkeeseen liittyen kysyttiin vastaajilta mahdollisia tunnistettavia haittavaikutuksia, mahdollisia pelkoja tai huolia uuden hankkeen osalta. Myös mahdollisia vastaajien ennakoimia riskejä pyrittiin haastattelun avulla kartoittamaan. Haastatteluun

osallistuneilta kysyttiin vastavuoroisesti ennakoituja bioetanoli-hankkeen positiivisia tai neutraaleja vaikutuksia. Lisäksi haastateltavilta pyydettiin yleisen tason kommentteja bioetanoli-tuotannon kehittämiseen.

Haastattelut toteutettiin henkilökohtaisina siten, että haastatteluissa oli läsnä yksi tai kaksi sidosryhmän edustajaa ja konsultin edustaja. Muutama haastateltavissa edusti samalla jopa kahta sidosryhmää. Haastattelun vastaukset koottiin siten, että ne käsiteltiin kunkin sidosryhmän näkökulmasta kerrallaan. Haastateltavia henkilöitä Pietarsaassa oli yhteensä seitsemän. Yksi haastatteluista tehtiin puhelinhaastatteluna. Haastatteluista kolme toteutettiin suomen ja viisi ruotsin kielellä.

Teemahaastatteluun osallistuivat seuraavat henkilöt:

Backlund Janne, Aktiivinen veneharrastaja, mm. Segelsällskapet i Jakobstad r.f:n katsastusmies. Keskusta-alueen asukas. Haastateltu 22.3.2017

Heikkilä Martti, Alholman teollisuusalueen yrittäjä, Japrotek Oy:n toimitusjohtaja. Haastateltu 22.3.2017

Keva Jouni, palvelualan pienyrittäjä ja lähiasukas. Haastateltu 22.3.2017

Nygård Nils-Håkan, kalastaja, lähiasukas. Haastateltu 22.3.2017

Riihimäki Tuomo, lähialueen asukas. Haastateltu 17.3.2017 puhelimesta.

Semskar Roland, ammattikalastaja, lähiasukas. Haastateltu 22.3.2017

Wistbacka Birthe, Norra Svenska Fiskeområde:n isännöitsijä. Haastateltu 22.3.2017

Wistbacka Ralf, Jakobstadsnejdens Natur r.f:n puheenjohtaja. Haastateltu 22.3.2017

Teemahaastatteluun osallistuneet edustivat lähialueen asukkaita, ammatti- ja harrastuskalastajia, veneilijöitä, lähialueen yrityksiä sekä luonnonsuojeluorganisaatiota. Yhden vastaajan voidaan katsoa edustaneen myös julkista sektoria. Kunkin haastateltavan teemahaastatteluun varattiin tunti aikaa. Haastateltavien lukumääräinen otanta on pieni, mutta haastatteluun tavoitettiin hankkeen kannalta keskeisimpien lähialueen sidosryhmien edustajia. Yksilökohtaisen teemahaastattelun avulla saatiin haastatteluun osallistuneilta kattavaa pohdintaa nimenomaan arvioitavaan hankkeeseen liittyen. Teemakyselyn validiteetin voidaan arvioida olevan paremman kuin satunnaisen otantaan perustuvassa asukaskyselyssä tai vastaavassa.

2 TEEMAHAASTATTELUIJEN YHTEENVETO

Tiivistetysti haastatteluista on koottavissa muutamia samantyyppisiä painotuksia vastauksissa haastattelukysymyksiin. Yleisesti vastaajat totesivat, että hankealueella eikä sen aivan välittömässä läheisyydessä ole merkittäviä luontoarvoja. Bioetanolilaitos voidaan vastaajilta kootun käsityksen mukaan jopa toivottaa tervetulleeksi, kunhan se ei lisää kuormitusta veteen tai ilmaan. Koska alue on jo teollisuuskäytössä, sijainnin katsotaan olevan ”täydellinen” uudelle hankkeelle. Suunnitellulla hankealueella on ennestään paljon teollisuutta, minkä vuoksi vastaajat ovat aiemmin kokeneet vesialueiden saastumista. Ajoittain myös haju on ollut ongelma nykyisellä teollisuusalueella.

Kaikki haastateltavat olivat innostuneita siitä että heidän mielipidettään uudesta suunnitteilla olevasta hankkeesta kuullaan. Osa ilmaisi innostuneisuutensa ääneen ja joidenkin osalta into oli tulkittavissa innokkuudesta osallistua haastatteluun. Haastateltavat sijoit-

tuivat ikäluokkien 30 – 85 vuotta välille. Yritysvastaajien edustajat edustivat pieniä yrityksiä ja yhtä suurehkoa Alholmalla tai sen välittömässä läheisyydessä. Aasukkaina haastatteluun vastanneet asuivat 1 – 3 km etäisyydellä hankealueesta eri suuntiin.

2.1 Nykytilanne

Nykytilanteesta haastateltavat totesivat teemahaastattelussa, että UPM tuotantolaitos ajoittain tuottaa hajuhaittaa. Hajuhaittaa on tosin nykyisin vähemmän kuin aikaisemmin. Hajuhaitta korostuu häiriötilanteissa. Hajun on kuvailtu muistuttavan mädän kananmunan tuoksua.

Teollisuusalue koetaan nykyisellään varsin meluisaksi ympäri vuorokauden käynnissä olevan teollisuuden vuoksi. Erityisesti seisokkien aikana melun taso kasvaa. Melua on kuultavissa teollisuusalueella. Lisäksi ääni kulkeutuu haastattelussa saatujen tietojen perusteella vettä pitkin teollisuusalueen ulkopuolelle.

Yleisesti haastateltavat olivat sitä mieltä, että Alholman alue on seudun moottori, erityisesti teollisuuden merkitys nähdään työpaikkojen kautta. Teollisen alueen toiminta luo pohjaa myös muiden alojen kehitykselle, kuten teollisuuspalvelutoiminnoille ja palvelu-alojen yrityksille.

Alholman teollisuusalueen aikaisemman ja nykytoiminnan johdosta merenpohjaan on kertynyt lietettä. Kalastusta edustaneiden haastateltavien mielestä siika ja taimen eivät pohjalietteen takia enää pysty kutemaan siellä Alholman lähialueella. Kalaistutuksia on tehty 30 - 40 vuoden ajan. Yhdessä istutusten ja parantuneen vedenlaadun kanssa siikaa ja taimenta saadaan nykyään myös lähivesiltä. Aivan Alholman teollisuusalueen lähimiltä vesialueilta ei kalasteta, jotta vältyttäisiin mahdollisilta makuvirheiltä. Kalaistutuksia on vastaajien mielestä jatkettava, koska vuosikymmenten aikana pohjaan kertynyt liete ei poistu, vaikka veden laatu on parantunut.

UPM:n 1960-luvulla patoama Luodonjärvi liittyy Alholman teolliseen käyttöön. Patosulkujen luukkujen avaaminen mahdollistaa sulan alueen lintubongaukselle aikaisemmin keväällä. Talviaikana patoluukkujen ollessa suljettuina Luodonjärvellä ovat hyvät harrastusjäät, joita moni käyttää virkistykseen talvisin. Lintubongausmahdollisuuden parantumista ja luistelujäitä pidettiin positiivisina seikkoina. Luodonjärvi UPM:n toteuttamana patoratkaisuna on jo niin vanha, että lähialueen asukkaat ja toimijat ovat siihen tottuneet. Usea haastateltava mainitsi Luodonjärven spontaanisti. Luodonjärvi padottuna koettiin Alholman nykytoimintaan kuuluvaksi, joka ei herättänyt haastateltavissa negatiivista reaktiota.

Alholman alueelle on tehty viimeisen vuoden aikana radan sähköistys ja tulotietä on levennetty, mikä parantaa teollisen toiminnan edellytyksiä. Kielteisenä seikkana tuli esille, että joillekin suurikokoisille erikoiskuljetuksille satamaan aiheutuu haittaa, koska radan sähköpylväiden ja johtojen alta eivät mahdu suurikokoiset kappaleet.

2.2 Tulevaisuus

Bioetanolin jalostuksen prosessi ei ollut kaikille haastatelluille ennestään tuttu, minkä vuoksi osaa vastaajista mietitytti mahdolliset tuotantoon liittyvät riskit. Riskeinä nostettiin esiin mahdollinen tulipalovaara tai räjähdysvaara. Kemikaalien kuljetukset nähtiin jonkinlaisina riskitekijöinä. Yleisesti kuitenkin ymmärrettiin että suunnittelussa otetaan mahdolliset riskit tarkasti ja ennakoivasti huomioon.

Uuden bioetanolituotannon myötä osa vastaajista oletti, että alueella kasvaisivat päästöt. Päästöistä toivottiin, että ne olisivat minimaalisia tai niitä ei tulisi lainkaan. Lähialuetta

kuormittaa päästöjen kannalta moni seikka. Päästölähteitä lähiseudulla ovat teollisuus, kaupungin jätevedenpuhdistamo sekä turkistarhat. Vesien laatu Pietarsaaren edustalla on vasta viime vuosina saatu paremmaksi, uusien hankkeiden myötä ei haluta palata vanhaan 1980-luvun aikaiseen päästötasoon.

Bioetanolituotannon myötä on odotettavissa liikenteen, erityisesti raskaan liikenteen kasvua Alholman sisääntuloteille. Liikenteen kasvusta voi aiheutua haittoja liikenneväylien lähiasukkaille tai väylien läheisyydessä työskenteleville.

Suhtautuminen bioetanoliiin oli haastateltujen joukossa pelkästään positiivista. Bioetanolilla voitaisiin päästä alhaisempaan riippuvuuteen öljystä. Ympäristönäkökulmasta pidettiin erittäin hyvänä, jos raaka-aineena hyödynnetään teollisuuden puujätettä.

Käytettävän raaka-aineen suhteen toisaalta esitettiin huoli, että bioraaka-ainelähde vaihtuisi myöhemmin vähemmän kestäväksi. Esimerkkinä annettiin moninaisen luonnonmetsän puunkäyttö, joka korvattaisiin istuttamalla yhden puulajin metsiä. Bioetanolin raaka-aineiden käyttö suoraan metsistä saattaisi aiheuttaa muutoksia biodiversiteettiin. Haastatteluissa tuli esille pohdintaa, että kestäkö bioetanolinto pitkällä aikavälillä. USA:ssa ja Saksassa on haastattelutiedon mukaan jo esiintymässä laskevaa kehitystä bioetanolin hyödyntämisen suhteen.

Bioetanolilaitoksen katsotaan suoraan ja välillisesti vaikuttavan positiivisesti työpaikka-kehitykseen ja taloudelliseen kehitykseen. Tuotannon ja päästöjen hallinnan osalta toivottiin hyödynnettävän parasta käytettävissä olevaa teknologiaa ja osaamista (BAT, Best Available Technology).

3 JOHTOPÄÄTÖKSET

Sidosryhmien edustajien teemahaastatteluista saatuja tietoja tullaan hyödyntämään YVA-selostuksen ihmisiin kohdistuvien vaikutusten osassa asiantuntija-arvion tukena muiden tietolähteiden ohella. Teemahaastatteluista saatuja tietoja käytetään osittain mukana arviointisystematiikassa, kun arvioidaan erilaisten vaikutusten voimakkuutta ja herkkyyttä ja näiden suureiden yhteistuloksena muodostuvaa merkittävyysarvoa. Teemahaastattelut edustavat haastateltavien esittäminä heidän subjektiivisia näkemyksiään, joten haastatteluista saatua tietoa ei voi täysin objektiivisena, vaan se on osin suuntaantavaa.

Teemahaastattelut on toteutettu ennen lopullista vaikutusarviointia ja ennen YVA-selostusraportin lopullista kirjoittamista. Haastattelujen yhteydessä oli todettavissa, että moni haastateltava kiinnostui aiheesta. Osalle vastaajista joko näytettiin YVA-ohjelmavaiheen raporttia tai ohjattiin heidät ympäristöhallinnon sivuille, josta YVA-ohjelma on luettavissa. Haastatelluille kerrottiin, että YVA-selostusvaiheeseen liittyy yhteysviranomaisen järjestämä yleisötilaisuus. Osa haastateltavista ilmaisi positiivisen kiinnostuksensa osallistua yleisötilaisuuteen. Haastattelujen aikana tuli esille joitakin kiinnostavia näkökulmia, esimerkiksi pohdintaa biotuotantolaitoksen raaka-aineen käytön kestävydestä pitkällä aikavälillä. Aihepiiri suositellaan otettavaksi osaksi keskustelua YVA-selostusvaiheen yleisötilaisuudessa ja muissa mahdollisissa sidosryhmätilaisuuksissa.

KYSYMYSRUNKO, ST1
BIOETANOLILAITOS, PIETARSAARI

FRÅGESTOMME, ST1 BIOETANOLFABRIK,
JAKOBSTAD

Taustatiedot

Ikäryhmä

20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	>70v	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	>70år
-------	-------	-------	-------	-------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Yhteisö jota edustaa

Bakgrundsuppgifter

Åldersgrupp

Intressentgrupp/ sammfällighet

Yrittäjä						Företagare					
Yrityksen työntekijä						Arbetstagare					
teollisuuden alaa			palvelualaa			Inom industrin			Servicebranschen		
Julkinen sektori						Offentliga sektorn					
Veneilyn harrastaja						Fritidsbåtförare					
Lähialueen asukas						Närområdets invånare					
Loma-asukas						Villaägare/fritidsbosatt					
Kalastuksen harrastaja						Fritidsfiskare					
Muu, mikä?						Annat, vad?					

Kuinka kaukana suunniteltu bioetanolilaitos sijaitsee toimipaikastanne tai asuinpaikastanne?	Den planerade bioetanolfabrikens läge från Er verksamhetsställe/hem?
--	--

Miten suunniteltu bioetanolilaitoksen paikka liittyy omaan toimintaanne?	Hur är bioetanolfabrikens läge kopplat till Er verksamhet?
--	--

Onko mielestänne suunnitellun hankkeen lähi-alueella herkkiä kohteita tai toimintoja, jotka tulisi erityisesti huomioida suunnittelussa?	Finns det några känsliga ställen eller verksamheter i projektområdets närhet, som borde tas särskilt i beaktande i planeringen?
--	---

Kokemukset nykytilasta

Miten koette Alholman teollisuusalueen vaikuttavan nykyisellään omaan elinympäristöönne tai toimintaanne?

Erfarenheter om nuläget

Hur inverkar Alholmens industriområde på Er livsmiljö/verksamhet idag?

Mikä on nykyisessä toiminnassa Alholmenissa eniten omaan toimintaanne tai elinympäristöönne kielteisesti vaikuttava seikka?

esim: liikenne, rahtiliikenne, liikenneturvallisuus, pöly, melu, haju

Vad har mest negativ inverkan på Er livsmiljö/verksamhet, av Alholmens verksamhet idag?

t.ex. trafik, godstrafik, trafiksäkerhet, damm, buller, lukt

Mitkä ovat nykyisessä toiminnassa eniten omaan toimintaanne tai elinympäristöönne myönteisesti vaikuttavat seikat?

Vad har mest positiv inverkan på Er livsmiljö/verksamhet, av Alholmens verksamhet idag?

Tulevaisuuden näkymät

Onko mielestänne odotettavissa mahdollisia haittavaikutuksia tulevan bioetanoli-hankkeen suhteen?

Minkälaisia?

Mihin sidosryhmään uskotte haitallisten vaikutusten eniten kohdistuvan?

Framtidsutsikter

Tror ni att möjliga negativa inverkningar av bioetanolprojektet kan vara att vänta?

Hurudana?

Till vilken intressentgrupp tror ni att de riktas?

Onko teillä mahdollisia pelkoja tai huolia bioetanolilaitoksen toteuttamisen suhteen?

Är ni oroliga eller har ni några rädslor angående bioetanolfabrikens realisering?

Mitä mahdollisia riskejä tunnistatte bioetanolilaitoksen toteuttamisessa?

Vilka möjliga risker ser ni i bioetanolfabrikens realisering?

Tulevaisuuden näkymät, jatkuu

Framtidsutsikter, forts.

<p>Koetteko suunnitellun bioetanoli-hankkeen aiheuttavan itsenne tai toimintanne kannalta joi-takin riskejä?</p> <p><i>Esim. ympäristölliset riskit, turvallisuuteen liittyvät tai taloudelliset riskit</i></p>	<p>Uppllever ni att bioetanolprojektet orsakar några risker för Er själva eller Er verksamhet?</p> <p><i>T.ex miljö-, säkerhetsrisker eller ekonomiska risker</i></p>
---	---

<p>Mitä mahdollisia positiivisia seikkoja näette hankkeen toteuttamisessa?</p> <p><i>Esimerkiksi talousvaikutukset, työllisyys, kerrannaisvaikutukset yrityksissä, osaamisen kehittyminen</i></p>	<p>Vad ser ni för positiva saker i ett genomförande av projektet?</p> <p><i>T.ex ekonomiska påverkningar, sysselsättning, multiplikativa effekter i företagen, utveckling av kunnandet</i></p>
---	--

<p>Miten yleisesti suhtaudutte bioetanoli-tuotannon kehittämiseen?</p>	<p>Hur ställer Ni Er till utvecklingen av bioetanolproduktion?</p>
<p>Huoltovarmuuden paraneminen Vientimahdollisuudet</p> <p>Raaka-aineiden kierrätettävyyden paraneminen</p> <p>Riippuvuuden väheneminen tuontienergiasta</p> <p>Merkittävä tekninen edistysaskel</p> <p>**</p> <p>Edustaa vanhaa ajattelua</p> <p>Välivaihe siirryttäessä puhtaasti fossiilista polttoaineista kohti ympäristöystävällisempiä ratkaisuja</p> <p>Ei merkittävää teknistä tai taloudellista hyötyä</p> <p>Muuta ...?</p>	<p>Förbättring av underhållssäkerheten Exportmöjligheter</p> <p>Förbättring av råvarors återanvändningsgrad</p> <p>Minskning av importenergiberoendet</p> <p>Viktigt tekniskt framsteg</p> <p>**</p> <p>Representerar föråldrat tänkande</p> <p>Mellanfas i bytet från användandet av fossilt bränsle, till mer miljövänliga lösningar</p> <p>Inga betydande tekniska eller ekonomiska nyttor</p> <p>Annat?</p>

<p>Mitä muuta haluaisitte esittää kommenttina, huomiona hankkeen toteuttajalla tai viranomaisille?</p>	<p>Andra kommentarer eller observationer till de projektansvariga eller till myndigheterna?</p>
--	---